

تشنج چیست؟

تشنج عبارت است از اختلال موقتی در مغز، که این اختلال عملکرد دو خصوصیت دارد: اول اینکه به صورت ناگهانی آغاز می شود دوم اینکه غیر ارادی و غیر قابل کنترل است.

علائم تشنج:

وقتی کودکی تشنج میکند ممکن است شما هر یک از این علائم را ببینید:

- کودک دچار اختلال هوشیاری شود یعنی اطرافیان را نشناسد، متوجه زمان و مکان نباشد، به صدا زدن شما پاسخ ندهد یا بیهوش روی زمین بیفتد.
- حرکاتی غیر ارادی در اعضای بدن کودک ظاهر شود این حرکات ممکن است قسمتی از بدن یا تمام اعضا را درگیر کند. ممکن است کودک به شدت دست و پا بزند، روی زمین بیفتد، سر و چشمهای کودک به یک طرف بچرخد یا اینکه فقط یک دست یا یک پای کودک دچار پرش یا حرکات تکان دهنده شدید شود و این حالت چند ثانیه تا چند دقیقه طول بکشد معمولاً این حملات کمتر از ۱۰ دقیقه طول میکشد.
- ممکن است کودک در زمان حمله کنترل ادرار خود را از دست بدهد.
- گاهی کودک به صورت ناگهانی رفتاری غیر عادی نشان میدهد مثلاً بدون آنکه متوجه اطراف باشد، شروع به دویدن میکند.
- ممکن است کودک برای چند لحظه به نقطه ای خیره شده و در این مدت متوجه اطراف نباشد.

*آیا هر کودکی یک بار تشنج کند، تا آخر عمر دچار حملات تشنج خواهد شد؟

در سنین ۶ ماه تا ۵ سالگی مغز کودکان به افزایش درجه حرارت بدن حساس است در نتیجه ۳-۴ درصد کودکان در این سنین با تب های شدید (بیش از ۳۸ درجه) دچار تشنج میشوند. شایعترین سن برای تشنج ناشی از تب بیش از یکبار اتفاق میافتد.

علت تشنج همراه با تب:

بیشتر مواقع تشنج همراه با تب در اثر عفونتهای ویروسی دستگاه تنفس فوقانی یا عفونت حاد گوش میانی ایجاد می شود. گاهی ممکن است علت تشنج با تب مننژیت باشد.

علائم تشنج در نوزادان:

تشنج در نوزادان چه علائم متفاوتی دارد، مثلاً ممکن است به صورت حرکات شدید اندام ها، پرش های عضلانی تکراری، لرزش پلک ها، سفت شدن اندام ها، حرکات شبیه مکیدن یا جویدن در دهان، گریه غیر طبیعی یا حرکات غیر طبیعی چشمها دیده شود. در بعضی نوزادان تنها علامت تشنج توقف تنفس به مدت بیش از ۲۰ ثانیه و کبود شدن نوزاد است.

* علایم تشنج در نوزادان :

تشنج در نوزادان چه علایم متفاوتی دارد، مثلاً ممکن است به صورت حرکات شدید اندام ها، پرش های عضلانی تکراری، لرزش پلک ها، سفت شدن اندام ها، حرکات شبیه مکیدن یا جویدن در دهان، گریه غیر طبیعی یا حرکات غیر طبیعی چشمها دیده شود. در بعضی نوزادان تنها علامت تشنج توقف تنفس به مدت بیش از ۲۰ ثانیه و کبود شدن نوزاد است.

* علت تشنج در نوزادان :

- ۱- کمبود اکسیژن رسانی به مغز
- ۲- کاهش قند خون
- ۳- کاهش کلسیم خون
- ۴- عفونت ها
- ۵- اختلالات دستگاه عصبی
- ۶- اعتیاد مادر به مواد مخدر و چند علت نادر دیگر.

لازم به ذکر است کودکان قبل از سن ۶ ماهگی که شامل نوزادان نیز می شوند به علت تب بالا دچار تشنج نمی شوند.

* اگر کودک شما مبتلا به حملات تشنج در زمان تب می شود به این نکات دقت فرمائید:

- ۱- کودک شما تا زمانی که پزشک دستور دهد باید داروی ضد تشنج مصرف کند.
- ۲- هیچ گاه دارو را خود سرانه قطع نکنید یا مقدار آن را کاهش ندهید.
- ۳- کودکان مبتلا به حملات تشنج بدون تب (صرع) باید همواره مراقبت شوند بدون آنکه فعالیت جسمی ایشان محدود شود. در زمان انجام کارهای حساس مثل شنا یا استحمام حتماً از نزدیک مراقب کودکان بمانید.
- ۴- در صورتی که کودکان دچار حمله تشنج شد او را به پهلو بخوابانید. به هیچ عنوان کودک را محکم نگه ندارید. داخل دهان کودک چیزی وجود نداشته باشد و ترشحات داخل دهان یا بزاق آن پاک شود. جسم سفتی (چوبی یا چرمی یا پارچه ای) بین دندانهای کودک بگذارید تا زبانش در اثر قفل شدن دندانها آسیب نبیند (البته هیچ وقت سعی نکنید به زور و با اعمال فشار این کار را انجام دهید زیرا ممکن است سبب آسیب شود). اطراف کودک را خلوت کنید و لباسهای تنگ یا زیورآلات را از گردن او باز کنید تا راحت تر نفس بکشد. در زمان تشنج هیچ ماده خوراکی یا آب را وارد دهان کودک نکنید و سریعاً او را به بیمارستان برسانید.
- ۵- کودکان مستعد تشنج ممکن است با یک تب خفیف، فشار روحی، خستگی یا مصرف بعضی داروها (مثل تئوفیلین) دچار تشنج شوند حتماً کودکان را از این نظر محافظت کنید.

۶- تشنج های بعدی ممکن است اتفاق بیفتد.

۷- بعد از تشنج ممکن است کودکان هذیان بگویند یا خواب سنگین داشته باشند.

مشاور علمی: دکتر علی مهدوی (متخصص کودکان و نوزادان)

منبع: غفاری، ف و فتوکیان، ز. آموزش به بیمار و خانواده، بشری، ۱۳۸۹، چاپ اول

تشنج کودک